

Inkluzivna farma kao centar jačanja kompetencija osoba s invaliditetom

Ne želimo državi biti teret, želimo da se na nas gleda kao na mogućnost i priliku, za što postoji mnoštvo projekata, ocjenjuju u Udruzi osoba s invaliditetom Sisačko-moslavačke županije

Objavio **Sanja Plješa** - 12.10.2021 u 13:26

Među udrugama osoba s invaliditetom koje djeluju u Hrvatskoj, posebice se ističe Udruga osoba s invaliditetom Sisačko-moslavačke županije koja je ove godine obilježila 18 godinu rada. Kroz 20-ak projektnih aktivnosti godišnje, financiranih isključivo prijavama na natječaje iz različitih izvora financiranja, Udruga uspješno, za više od 280 svojih članova na području cijele županije, radi na osiguravanju izvaninstitucionalnih oblika skrbi s ciljem poboljšanja kvalitete života i socijalne uključenosti djece, mladih i odraslih osoba s razvojnim teškoćama i invaliditetom.

To su primjerice radna terapija, terapija senzorne integracije, fizioterapija, osobna asistencija, odmor od skrbi, individualna i grupna psihosocijalna podrška, pomoć u kući, edukativne radionice, tribine i susreti članova, roditelja i djece, socijalno poduzetništvo...

Brojne su otegnute okolnosti u kojima djeluje Udruga, i to ne samo zbog pandemije koronavirusa već i zbog potresa koji je pogodio područje Sisačko-moslavačke županije.

„Osobama s invaliditetom i teškoćama u razvoju nužno je kontinuirano osigurati ostvarivanje mjere prevencije i intervencije, posebno terapijskog rada s djecom s teškoćama u razvoju. Rad su dodatno otežali, od prosinca do danas, i niz jačih, razarajućih i slabijih potresa na Banovini koji su nanijeli štetu i prostorima za rad Udruge u županiji. Nepovratno je izgubljen prostor za terapiju senzorne integracije Soba čuda u Sisku koji je dobio crvenu naljepnicu i čeka rušenje, srušen je prostor Udruge na gradskoj tržnici predviđen za razvoj poduzetništva, a na mjestu srušenog objekta na Inkluzivnoj farmi u

Hrastovici, zahvaljujući donatorima, već se gradi budući Centar za poludnevni boravak i neovisno življenje osoba s invaliditetom", rekla je Aleksandra Milković, izvršna direktorica Udruge osoba s invaliditetom Sisačko-moslavačke županije, predsjednica Hrvatskog saveza udruga OSIce i članica Povjerenstva hrvatske Vlade za OSI.

Zgrada sjedišta Udruge u Petrinji, poznata kao **Mala kuća**, dobivanjem zelene naljepnice i odobrenjem za korištenje u ovoj godini prerasla je u trenutno jedini terapijski centar (izvan bolničkog sustava) za djecu s teškoćama u razvoju u županiji, naglasila je Milković.

Očekuje se ulazak u Mrežu pružatelja usluga u sustavu socijalne skrbi

Aleksandra Milković, izvršna direktorica Udruge osoba s invaliditetom Sisačko-moslavačke županije, predsjednica Hrvatskog saveza udruga OSIce i članica Povjerenstva hrvatske Vlade za OSI

U četiri kabineta, kroz rad u dvije smjene tijekom tjedna provodi više od 170 usluga za više od stotinu korisnika. Njih 70-tak je u dobi do 8 godina, što govori o velikoj ulozi Udruge u županiji kada je u pitan

ju rana intervencija za djecu s TUR. To je i prepoznao **UNICEF Hrvatska** koji je prvi nakon potresa ponudio dodatnu financijsku i logističku pomoć kako bi se podrška mogla kontinuirano nastaviti. Zahvaljujući UNICEF-u osigurana su financijska sredstva do početka veljače 2022. godine kako bi 82 djece moglo koristiti uslugu radne terapije, 58 terapiju senzorne integracije te 28 uslugu fizioterapije.

Na upit što dalje jer će veljača 2022. brzo doći, Milković odgovara – optimizmom.

„Voljeli bismo biti optimistični i nadati se da će, pogotovo sada, jer radimo na potresu pogođenom području, država prepoznati potrebe županije što do sada nije bio slučaj. Uvijek smo bili 'slijepo crijevo' države, a sad očekujemo da će nam se, kao Udruzi, ponuditi ugovaranje i ulazak u **Mrežu pružatelja usluga u sustavu socijalne skrbi**. A to bi učinilo održivim nastavak pružanja terapijskih usluga i psihosocijalne podrške. Odavno smo stekli uvjete za ulazak u Mrežu, ali smo unatrag 4 godine pokušaja od tri ministrice dobili 4

odbijenice uz uvijek isti izgovor kako u proračunu RH nema mjesta za nove pružatelje usluga u Mreži. Unatoč tome, neke od Udruga u drugim županijama dobile su ugovore, a u Sisačko-moslavačkoj županiji nema niti jednog za za iznimno bitan segment i posao koji mi radimo. Nadamo se i vjerujemo kako će se u slijedećoj proračunskoj godini to promijeniti i da će država prepoznati, kao što je to prepoznao UNICEF, i podržati daljnji siguran rad Udruge u teškim vremenima koja će nažalost na našoj županiji još potrajati, bojim se dugi niz godina", naglasila je Aleksandra Milković.

'Odavno smo stekli uvjete za ulazak u Mrežu pružatelja usluga u sustavu socijalne skrbi'

Inovativni projekt Inkluzivne farme u Hrastovici kraj Petrinje

U posljednje doba javnost Udrugu prepoznaje i po inovativnom projektu **Inkluzivne farme** koja se uspostavlja u Hrastovici kraj Petrinje. Uspostavom takve, socijalne farme u ruralnom području i aktivnostima koje će se pokrenuti, uspostavlja se zapravo centar za boravak i neovisno življenje osoba s invaliditetom.

I sama majka 20-godišnjeg mladića s razvojnim teškoćama i invaliditetom, Milković pojašnjava kako roditelje, pa i nju, posebno kako djeca rastu,

„Opterećuje činjenica da mlade osobe s invaliditetom, nakon 21. godine, kada izađu iz sustava posebnog obrazovanja kroz zajednicu i programe države, ne dobivaju ništa. Poludnevni i dnevni boravci postaje u većim gradovima dok je to trenutno u Sisačko-moslavačkoj županiji dostupno tek u Centru za rehabilitaciju i Komarevo koji trenutno na listi čekanja ima više od 100 korisnika za trajni smještaj. Tijekom pandemije nisu ni primali vanjske korisnike na boravak. Zbog potreba zajednice, koje su ujedno proizašle i iz naših osobnih potreba udruga, zadnje dvije godine intenzivno radimo na razvoju programa za mlade osobe s invaliditetom uspostavom Inkluzivne farme u selu Hrastovica kraj Petrinje, koji bi bio inovativan oblik organizacije poludnevnog boravka u Hrvatskoj i potom u budućnosti Centar za neovisno življenje i boravak“, rekla je izvršna direktorica Udruge osoba s invaliditetom Sisačko-moslavačke županije.

U Sisačko-moslavačkoj županiji, po podacima Hrvaskog zavoda za javno zdravstvo, gotovo je 700 osoba između 20 i 30 godina života. Udruge iz sustava socijalne osiguravaju povremeno razne oblike igraonica, kreativnih radionica, odmora od skrbi. Istovremeno ih treba polako odvajati od obitelji i pripremati za neovisno življenje te što bolju kvalitetu samozbrinjavanja za ulazak u danas-sutra stambene zajednice.

Stoga je, kako je naglasila Milković, Udruga pokrenula projekt koji je u prvoj razvojnoj fazi uspostave financiran iz Europskog socijalnog fonda.

Na farmi u Hrastovici prenose im se znanja i vještine na području rada na poljoprivrednom imanju, što im omogućuje da tijekom dana borave na farmi kroz poludnevni odmor i nešto

korisno uče i privređuju – sadnja vrta i uzgoj biljaka, sadnja voćaka i prerada plodova, domaćinstvo, pčelarstvo, obrada i prerada samoniklog bilja, prirodna kozmetika...

Zanimalo nas je u kojem smjeru vide održivost Inkluzivne farme jer je poznato da projektna financiranja nisu kontinuirana.

„To je pravo pitanje koje smo si i mi počeli sada postavljati jer projekt traje do lipnja 2022. godine. Istovremeno uz provođenje projektnih aktivnosti na mjestu stare u potresu srušene ruševne zgrade kroz program donacija gradi se budući centar za poludnevni boravak. Nadamo se da će Ministarstvo prepoznati ovaj vid aktivnosti odmora od skrbi i preusmjeriti nam rješenje za poludnevni boravak kojeg imamo za malu kuću na inkluzivnu farmu, istaknula je Milković zahvaljujući još jednom donatorima iz Hrvatske i Njemačke, što nam daje nadu da će centar biti dovršen početkom 2022. godine.

Prva takva Inkluzivna farma u Hrvatskoj, Nizozemska ih ima 898

Zaposlenici **Udruga osoba s invaliditetom Sisačko-moslavačke županije i Zeleno Zlato**, koji čine projektni tim u provedbi projekata "Inkluzivna farma – Temelj samostalnog života" i "Inkluzivna farma – Platforma zelenog poduzetništva", financiranih iz Europskog socijalnog fonda, od 27. rujna do 1. listopada ove godine proveli su u Nizozemskoj na studijskom putovanju.

"Svrha studijskog putovanja bila je razmjena iskustava te stjecanje novih znanja koja će biti primijenjena u gradnji i stvaranju sadržaja Inkluzivne farme. Naša **Inkluzivna farma**, prva je u Hrvatskoj, a Nizozemska broji 898 takvih sličnih farmi, tj. farmi za njegu (Zorgboerderij), što ju čini jednom od najuspješnijih zemalja u Europi po tom pitanju. Upravo je to bio razlog odabira te države za odlazak na studijsko putovanje, ističe Milković.

Posjetili su tri farme koje okupljaju različite korisnike njege u Nizozemskoj i ustvari su alternativa dnevnim centrima za osobe kojima je potrebna skrb, bilo da se radi o osobama s invaliditetom, starijim i nemoćnima, djeci s teškoćama u razvoju ili bilo kojoj drugoj ranjivoj skupini. Nizozemska država podržava stvaranje takvog koncepta usmjerenog prema malim, 'kućnim' okruženjima koja su se pokazala daleko učinkovitijima od rehabilitacije u institucijama. Osoblje, zajedno s korisnicima kuha, čisti, vrtlari, brine o životinjama, što je indirektno pružanje psihosocijalne podrške korisnicima kroz svakodnevne aktivnosti, u toplom i spontanom okruženju. Taj koncept nastoji omogućiti ljudima da što samostalnije žive i budu aktivni dio zajednice, samo u prilagođenim uvjetima koji čine da se oni ne osjećaju diskriminirano i 'drugačije'.

U takvim se zajednicama, dodala je, kako promiče individualizirani pristup svakom korisniku u skladu s njegovim mogućnostima i potrebama, podržava što veća autonomija korisnika, dopuštajući im da oni sami odaberu svoje aktivnosti i društvenu interakciju.

„Definitivno su nam farme koje smo posjetili Dag-en Zorgboerderij Jeltehof, Tuorrebout Zorgboerderij i Zorgboerderij Op 'e Romte dale vjetar u leđa da smo na pravom putu uspostave naše Inkluzivne farme. Za razliku od Nizozemske nemamo potporu države i to moramo promijeniti slijedećih nekoliko mjeseci. O tome ovisi naša budućnost“, istaknula je Aleksandra Milković.

„Inkluzivne farme koje smo posjetili ustvari su obiteljske farme na kojima radi većina članova obitelji, a država im pokriva troškove za korisnike, ali svu infrastrukturu i brigu i farmi sami financiraju“.

Kako do nizozemskog modela u Hrvatskoj?

„Proizvodi od biljaka i životinja koriste se za potrebe farme te korisnici i pripadnici zajednice ih slobodno uzmu i nose kući bez naknade. Na neki način to jest socijalno poduzetništvo, ali teško da ćemo dočekati takav preslikani model u Hrvatskoj. Kroz partnerstvo na projektu ideja je formirati Zadrugu na Inkluzivnoj farmi, ali taj dio preuzeli su na sebe partneri na projektu dok smo mi više orijentirani na korisnike.“

I u nas postoji jedan oblik socijalnog poduzetništva, Šećernica u Maloj kući, gdje smo na pakiranju ugostiteljskog šećera, uz poticaj ZOSI-ja zaposlili jednu osobu s invaliditetom. Na taj dio našeg rada smo posebno ponosni jer velika je stvar kada Udruga osigura radno mjesto za osobe s invaliditetom dok većina poslodavaca radije plaća kazne za nepridržavanje Odluke o kvotnom zapošljavanju OSI, s ponosom će Milković.

Malá kuća

S radošću se prisjetila posjeta kafiću Brownies&downieS u gradu Sneek, ustvari čitavom lancu od 52 kafića u Nizozemskoj koji zapošljavaju osobe s down sindromom i poremećajima iz spektra autizma. Znam da je nešto slično otvoreno u Vinkovcima – Bubba bar pa se iskreno nadam da ćemo i mi doživjeti nešto slično u nekoliko sljedećih godina u svim županijama Hrvatske. Država je ta koja mora i za ovo, ali i za druga pitanja uključenosti, ići na studijska putovanja umjesto nas i kopirati uspješne socijalne modele drugih država“, istaknula je Aleksandra Milković.

Milković smatra kako je „država i dalje neosjetljiva kada je u pitanju odnos prema korisnicima i udrugama osoba s invaliditetom“.

„Država nam je uporno, godinama, zla maćeha, koja očekuje da radimo i provodimo socijalne usluge na terenu koje bi oni trebali osigurati, a istovremeno sve radi da nam u njihovoj provedbi oteža, umjesto olakša. Ukratko, indikativan kalendar natječaja najavljen za ovu godinu skroz je propao. Natječaji nisu objavljeni, udruge nisu imale što prijavljivati, administrativna provjera, evaluacija i proces ugovaranja zbog birokratizacije naše države traje najmanje godinu dana, otvara se nova financijska omotnica za projekte financirane iz EU fondova koji uopće nije dobro isplaniran za naš sektor, tako da prve odobrene projekte možemo očekivati u najboljem slučaju krajem 2022. ili tek u 2023. godini. Bojimo se da će sljedeća godina biti godina umiranja civilnoga društva. Mi smo nažalost na burzu rada s krajem rujna poslali 20 žena zaposlenih kroz projekt u programu Zaželi. Nedavno smo procjenjivali da je kroz ovaj program koje provode udruge u našoj županiji zaposleno blizu 200 žena. Svaka je imala 5 do 6 korisnika. Sami procijenite koji je to gubitak i za njih i za korisnike kojima sada na potresu pogođenom području i u ponovnom pooštravanju epidemioloških mjera tek je sada najpotrebnija pomoć jer su to uglavnom stariji i sami ljudi o kojima nitko više ne brine.

‘Država nam je uporno godinama ‘zla maćeha’ koja nam otežava, a ne olakšava’

Osim u Zaželi, diskriminaciju je država napravila i u projektima osobne asistencije gdje je bilo moguće ugovaranje za samo dosadašnje korisnike, a ne i nove, osim ako nisu bili zamjena jer je netko izašao iz projekta. Samo naša udruga imala je dokumentaciju za komisiju za bar još 20 osoba s invaliditetom koji su u potrebi. Nacrt novog Zakona o socijalnoj skrbi koji je sada ne e-savjetovanju, iako smo imali svoje predstavnike u radnoj skupini, pokazuje da naše prijedlog nisu usvojili.

Samo jedan primjer – i dalje će državni službenici i saborski zastupnici imati nakon mandata plaćeno vrijeme prilagodbe i traženja novih pozicija, dok će se roditelj koji je izgubio dijete s teškoćama u razvoju morati odmah prijaviti na burzu rada jer nema vrijeme za žalovanje i država mu odmah ukida naknade. Nismo optimistični niti u najavi zakona o inkluzivnom dodatku i osobnoj asistenciji jer smo sada vidjeli da smo u radnim skupinama tek figure i da je već sve unaprijed odlučeno i napisano“, naglasila je izvršna direktorica Udruge osoba s invaliditetom Sisačko-moslavačke županije.

Na kraju je zaključila kako im je „dosta da državi budu teret te žele da na njih gledaju kao na mogućnost i priliku“.

„Želim da dobivamo, a ne zahtijevamo, tražimo i molimo. Dosta nam je da s našom djecom idemo prosvjedovati na Markov trg. Vrijeme je da postanemo ravnopravni i uvaženi članovi društva. Dokazali smo da imamo motivaciju, želju, snagu i znanje“, istaknula je

Aleksandra Milković.

Tockanai.hr koristi kolačiće (Cookies). Daljnjom uporabom web stranice, slažete se sa korištenjem kolačića. [Saznaj više](#)

